

הנתונים בצנעא ובמצוקה

ערפל סמיך ומדאיג. צנעא, בירת תימן. משמאל: ארבעה מבני הקהילה, תמונה שצולמה לפני מספר חודשים

"הם חוששים מאוד מהשלטונות, מהכנופיות השולטות כיום בתימן. בשלושת השבועות האחרונים לא היה לנו קשר עם האחות הגישה. ניסינו להתקשר שוב ושוב, ללא מענה. זאת לא הפעם הראשונה. כשהם כבר עונים, התשובות שלהם מתחמקות מאוד"

הרב גראדי מספר, על סבה של אשתו שנעלם לפני 35 שנה: "באו אנשים, תפסו אותי והכניסו אותי לכלא, על לא עוול בכפי. תם חשדות שווא ללא כל בסיס. ולמרות זאת, הוא ישב במאסר במשך שנתיים וחצי! כיום המצב דומה, ואולי אפילו מסוכן יותר. בעיקר בשל הסיבה שצנעא נפלה גם היא לשליטת החותיים. כל עוד היא הייתה בשליטתו של הנשיא צאלה, המצב של היהודים היה איכשהו בשליטה. עכשיו לית דין ולית דיין. הסכנה גוברת מיום ליום."

עד כמה חמור המצב? הרב גראדי: "הסכנה מרחפת מעל כולם, לא רק מעל היהודים. ה' ירחם. הפחד נורא. אורחי תימן כולם נמצאים במצוקה קשה, רבים מהם מנסים לברוח. ואני מתכוון לאלה שאינם יהודים. המציאות היא, כאמור, שככל שהחותיים מסתככים יותר, הם נעשים יותר אגרסיביים ואלימים. גם לערבים וגם ליהודים כאחד."

'מורידים את הפאות!'
היהודים מצליחים לשמור על יהדותם בגלוי, כפי שהיה נהוג על ידם מקדמת דנא?
"כפי שחזרתי ואמרתי, המצב של כולם מסוכן. לא רק של היהודים. אבל בהתייחס ליכולת של היהודים לשמור בגלוי על יהדותם, בהקשר זה יש בהחלט הרעה משמעותית מאוד. כיום קשה מאוד, עד בלתי אפשרי, לשמור בגלוי על היהדות בתימן. אנשים חותכים את הפאות, וחוששים ללכת ממקום למקום."

מה עם חיי קהילה? יש בית כנסת פעיל? בית ספר?
"אין בית כנסת, ולמעשה גם אין בית ספר. היה יהודי אחד שלימד את הילדים, ואשתו לימדה את המשך בעמ' 29

משר חסר רחמים. תומכי החותיים אוזנים בהפגנת מחאה על הריגתו של סאלח אל-סאמז, בכיר בחות'יה, בהפצצה אווירית

'מתחמקים מלהשיב'

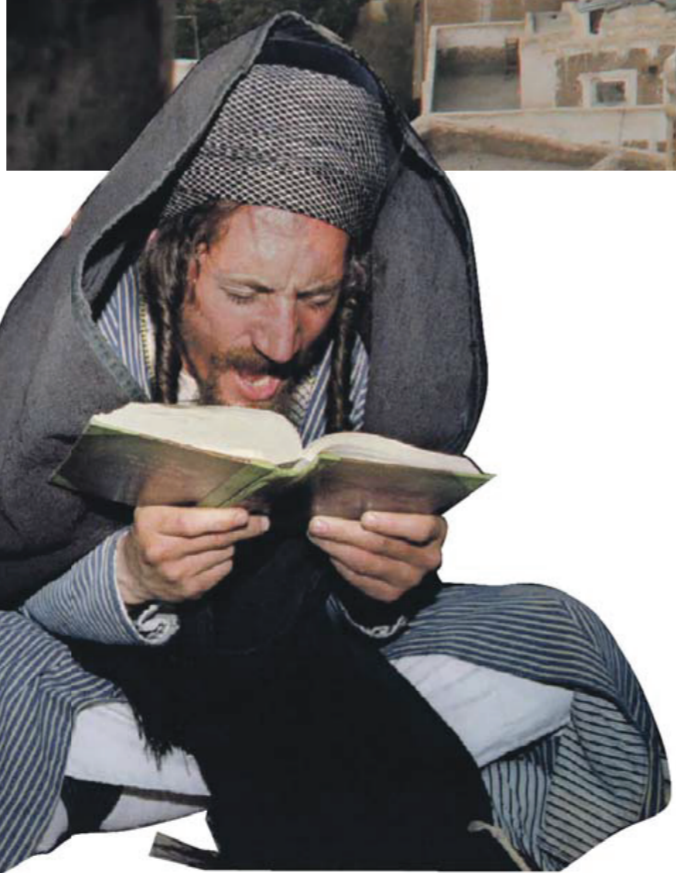
"קשה לנו להבין באופן ברור מה באמת קורה שם", מסביר לנו הרב גראדי. "אנחנו יודעים בוודאות שהמצב מאוד קשה. אחות של אשתי ובני משפחתה מתגוררים בצנעא הבירה, ומפעם לפעם אנחנו מצליחים ליצור אתם קשר - אם כי לא באמת ניתן לשמוע מהם מה שלומם."
מדוע?
"כי הם חוששים מאוד מהשלטונות, מהכנופיות השולטות כיום בתימן. כך, לדוגמה, במהלך שלושת השבועות האחרונים לא היה לנו קשר עם האחות הגישה. ניסינו להתקשר שוב ושוב, ללא מענה. זאת לא הפעם הראשונה שזה קורה. אפשר לומר שמדובר בסטנדרט."

וכשהם כבר עונים, התשובות שלהם מתחמקות מאוד, וניכר שהם נמנעים מענות לנו תשובות ישירות - מחשש שיבולע להם. אשתי דיברה עם אחותה לפני שלושה שבועות. היא שאלה אותה מה נשמע, ונענתה לאקניית שהכל בסדר. ככה זה תמיד. או שהם בוחרים לענות על עניין אחר. הם מאוד חוששים, ומקפידים לומר בשיחות אתנו שהם לא אוהבים את אמריקה וישראל, ואוהבים את מדינתם."

בקרוב הקהילה היהודית הקטנה בתימן - המונה כיום לכדי הרב גראדי כ-40 איש בלבד ומרוכזת ברובה הגדול בצנעא, שורר פחד גדול. מסיבות שונות החשש של יהודי תימן בימים אלה גדול עוד יותר מהרגיל. יש דאגה גדולה מאוד, וחוסר וודאות לגבי מה שצפוי בעתיד הקרוב: "ככל שהחותיים - ששולטים כיום גם בצנעא, סופגים יותר אכידות, הם נעשים יותר אגרסיביים וחשדניים. גם כלפי היהודים."

'שנתיים וחצי במאסר שווא'

הרב פאזי גראדי מציין כי בשל הקושי לשמור על קשר ישיר עם בני המשפחה בתימן, הם מקבלים ידיעות אודותיהם גם מבני משפחה אחרים המתגוררים מחוץ למדינה, חלקם בלונדון: "לגיש שלי יש כמה אחים בחו"ל, וגם בישראל, ודרכם נחשפנו לכל מיני דברים שקורים. אנחנו מודאגים מאוד. אחת הבעיות היא שהחותיים חוששים כולם. "כל דבר מעורר את חשדם. מי שמקבל כסף מחוץ למדינה והם מגלים את זה - לא משנה מה הסיבה וכמה הוא יהיה צודק, הוא עולל לשבת במאסר ממושך. וזה קורה ללא התרעה. הם מבצעים חיפושי פתע בכתיים של חשודים כאלה, בתקווה למצוא מסמכים 'מרשיעים'."

המצב בתימן מאוד קשה. אנחנו לא מצליחים לשמור על קשר באופן סדיר עם בני משפחתנו שנמצאים שם. הדאגה שלנו גדולה, והיא גוברת מיום ליום. גם כשכבר נוצר קשר מפעם לפעם, הם מפחדים לדבר. אנחנו מבינים שאין להם יכולת לספר לנו מה באמת קורה אתם, והאם שלום לכולם."

הרב פאזי גראדי, תושב מונסי שבמדינת ניו יורק, מדבר בדאגה ובכאב על אחיו היהודים שנתרו עדיין בתימן. הרב גראדי, מרבני וממנהיגי קהילת תימן שהיגר לארה"ב עם בני משפחתו לפני כמה שנים, לא מסיח דעתו לרגע מהמצב במדינה המדממת שבחצי האירעב. מבחינתו, ההתרחשויות בתימן אינן חלק שולי בחדשות החוץ המגיעות לאוזנינו מפעם לפעם; הן מלמדות על מצבם של בני הקהילה היהודית, שכמה מהם נמנים עם בני משפחתו הקרובה.

בעצם ימים אלה, הקהילה היהודית התימנית - או ליתר דיוק שרידי הקהילה המפארת שנתרו עדיין במדינה, נמצאת במצב לא פשוט. מלחמת האזרחים האכזרית שמתנהלת בתימן במלוא עודה, גובה מחירים מכולם. כולם בסכנה. וגם היהודים. מבחינת מסוימות, מצבם מסוכן אף יותר מהמצב של שאר האזרחים.

ה. קולינס
צילומים: שאטרסטוק, פלאש 90

איודאות ודאגה גדולה בימים האחרונים לגורלה של הקהילה היהודית הקטנה בתימן השסועה והמדממת • "אין לנו ידיעות ברורות על מה שקורה שם, הקשר לא סדיר והם חוששים לדבר", אומר ליתד השבוע' הרב פאזי גראדי, שהיגר מתימן למונסי. מה שברור: המצב הכללי ברור ומדאיג מאוד • "החותים, השולטים כיום גם בצנעא, חושדים בכולם. מי שמקבל כסף מ'בחוך' עלול לשבת במאסר ממושך. וזה קורה פתאום, ללא התרעה"